

สิทธิผู้บริโภครักธุรกิจสีเขียว

นายทวิศ ศรีเกต
วิทยาการปฏิบัติการ
กลุ่มงานกฎหมาย ๓ สำนักกฎหมาย

บทความใช้เพื่อการนำออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา
รายการเจตนารมณ์กฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
วันออกอากาศ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

เรื่อง สิทธิผู้บริโภคกับธุรกิจลิสซิ่ง

นายทวิศ ศรีเกตุ
วิทยาการปฏิบัติกร
ผู้เรียบเรียง

๑. บทนำ

เนื่องจากปัจจุบันการละเมิดสิทธิผู้บริโภคมีอัตราเพิ่มมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมโลก มนุษย์ทุกคนมีความต้องการบริโภคเพิ่มมากขึ้น เงินตราเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน มีการค้าขายเกิดขึ้น ผู้ผลิตและผู้บริโภคเผชิญหน้ากัน มีความต้องการในรูปแบบของการนำสิ่งของมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน แต่สินค้าชนิดต่างกันตามความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งสินค้าที่ผู้ผลิตนำมาแลกกับเงินตราขึ้นอยู่กับความพอใจของแต่ละบุคคลด้วย ไม่มีการบังคับซึ่งกันและกัน สินค้าที่ผลิตขึ้นมาแล้วสามารถขายให้กับบุคคลใดก็ได้ โดยการนำเอาสินค้าไปแลกกับเงินตรา การผลิตสินค้าเฉพาะอย่างจึงเริ่มขึ้นในสมัยนั้น แต่ในระยะเริ่มแรกของการเริ่มต้นแลกเปลี่ยนมีผู้ผลิตเกิดขึ้นจำนวนมาก ผู้ผลิตในสมัยนั้นจึงเป็นผู้ที่ขายสินค้าในราคายุติธรรม ส่วนสิทธิของผู้บริโภคในเรื่องของการรับรู้คุณภาพของสินค้าก็ยังไม่มาก ส่วนใหญ่จะทราบแต่คุณสมบัติของสินค้าที่จะซื้อ มากกว่า แต่ระยะต่อ ๆ มาถึงปัจจุบัน ปัญหาการละเมิดสิทธิผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น จึงต้องมีการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเพิ่มตามขึ้นด้วย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วคนที่เป็นผู้ละเมิดก็คือ ผู้ผลิตหรือผู้ขายนั่นเอง การที่ผู้ผลิตหรือผู้ขายเสนอสินค้าต่อประชาชนนับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้นมีการโฆษณามาใช้ในการส่งเสริมการขาย ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เพราะผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่ทราบภาวะตลาด และความจริงที่เกี่ยวกับคุณภาพและราคาของสินค้า หรือสัญญาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้น แม้จะมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคอยู่แล้วก็ตาม แต่การที่ผู้บริโภคแต่ละรายจะไปฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าเมื่อมีการละเมิดสิทธิย่อมจะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายอย่างมาก จึงไม่เป็นการคุ้มค่า และผู้บริโภคส่วนใหญ่ไม่มีฐานะที่พอจะเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีได้ จึงทำให้เกิดความเสียหาย

ดังนั้น สิทธิผู้บริโภคที่จะทำสัญญาหรือธุรกรรมทางการเงินกับลิสซิ่ง จึงควรศึกษาข้อกำหนดและอ่านสัญญานั้นให้ชัดเจน เพราะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้บัญญัติหลักการเกี่ยวกับสัญญาลิสซิ่งไว้เป็นการเฉพาะ แม้จะมีลักษณะเหมือนกับสัญญาเช่าซื้อ แต่ก็มีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ทั้งไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสัญญาลิสซิ่งโดยตรง ซึ่งการบังคับใช้สัญญาลิสซิ่งในปัจจุบัน ศาลจะใช้บทบัญญัติลักษณะเช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับในฐานะที่เป็นบทกฎหมายที่ใกล้เคียงกัน และใช้หลักการตีความสัญญา ทำให้การตีความสัญญาลิสซิ่งมีข้อจำกัด และมีปัญหาตามมาได้ เบื้องต้นจึงเป็นหน้าที่ที่ผู้บริโภคควรศึกษาเงื่อนไขให้แน่ชัดก่อนที่จะดำเนินการทำสัญญาทุกครั้ง

๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคในประเทศไทย

ผู้บริโภค คือ ผู้ซึ่งหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจให้ซื้อสินค้าหรือบริการนั้น และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้จะมีได้เป็นผู้เสียหายก็ตาม

การรับรองสิทธิของผู้บริโภคเริ่มมีปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นฉบับแรกในหมวดสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของชนชาวไทย

มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องบัญญัติให้มีองค์กรอิสระ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภคทำหน้าที่ให้ความเห็นในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค”

และปัจจุบันจากการอ้างถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑๐ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน

มาตรา ๖๑ ที่บัญญัติไว้ว่า สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภค ย่อมได้รับการคุ้มครองในการได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง และมีสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย รวมทั้งมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์สิทธิผู้บริโภค

ให้มีองค์กรเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐในการตราและการบังคับใช้กฎหมายและกฎ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขององค์กรอิสระดังกล่าวด้วย

และอีกกฎหมายหนึ่งที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้บัญญัติสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ๕ ประการ ดังนี้

๑. สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำบรรยายลักษณะคุณภาพที่ถูกต้องเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการโฆษณาหรือการแสดงฉลากตามความเป็นจริงและปราศจากพิษภัยแก่ผู้บริโภค รวมถึงสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการอย่างถูกต้องและชัดเจนที่จะไม่หลงผิดในการเลือกซื้อสินค้าหรือรับบริการโดยไม่เป็นธรรม

๒. สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะเลือกซื้อสินค้าหรือรับบริการด้วยความสมัครใจของผู้บริโภค และปราศจากการชักจูงใจอันไม่เป็นธรรม

๓. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับสินค้าหรือบริการที่ปลอดภัย มีสภาพสินค้าและคุณภาพที่ได้มาตรฐานเหมาะสมแก่การใช้ ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต หรือทรัพย์สิน ในกรณีใช้ตามคำแนะนำหรือระมัดระวังตามสภาพของสินค้าหรือบริการนั้นแล้ว

๔. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับข้อสัญญาโดยไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ

๕. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองและชดเชยค่าเสียหาย เมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคตามข้อ ๑, ๒, ๓ และ ๔ ดังกล่าว

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายมากมายที่มาคุ้มครองในเรื่องนี้ ทั้งนี้ผู้บริโภคเองก็จำเป็นที่จะต้องระมัดระวัง ในการซื้อตรวจสอบสินค้าให้ถี่ถ้วน รอบคอบ แม้กระทั่งเรื่องการบริโภคอาหารก็ควรจะต้องดูวันหมดอายุ คุณภาพของบรรจุภัณฑ์ให้ดี กล่าวคือ ไม่มีรอยตำหนิ บูด หรือชำรุดนั่นเอง นอกจากนี้ ยังต้องตรวจสอบปริมาณ และราคาเหมาะสมกันหรือไม่ หากผู้บริโภคที่ต้องการซื้อสินค้าที่มีความจำเป็นต้องจดสัญญาบันทึกควรอ่านรายละเอียด ให้รอบคอบ ตรวจสอบดูลายเซ็นให้เรียบร้อย และควรตรวจสอบสินค้าที่ได้มาด้วยทุกครั้ง หรือแม้แต่กรณีอื่น ๆ ก็ควรเก็บหลักฐานของสัญญาหรือใบเสร็จ เพื่อเป็นหลักฐานในกรณีที่เสียหาย ชำรุด หรือมีปัญหาภายหลังนั่นเอง หากรู้ว่าตนเองถูกละเมิดสิทธิผู้บริโภค ก็ควรแจ้งไปยังสถานที่ๆ คอยให้การช่วยเหลือในเรื่องนี้ ไม่ปล่อยให้ผู้ประกอบการหลอกผู้บริโภครายอื่น ๆ ได้อีก

๓. ความหมายของธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง

ธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง คือ การให้เช่าทรัพย์สินที่มีอยู่แล้วของผู้ให้เช่าหรือที่ผู้ให้เช่าจัดหามาให้ตามความประสงค์ของผู้เช่า โดยผู้เช่ามีวัตถุประสงค์ที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นเพื่อประกอบธุรกิจ ทั้งนี้ ผู้ให้เช่าจะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ในขณะที่ผู้เช่ามีสิทธิในการใช้ทรัพย์สินตามระยะเวลาและด้วยวิธีการชำระค่าเช่าตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญา ลิสซิ่ง โดยเมื่อสิ้นสุดสัญญา ลิสซิ่ง ผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่าหรือส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ให้เช่าก็ได้

เริ่มแรกกับธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่งในประเทศไทย

ธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง มีขึ้นในประเทศไทยครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับลิสซิ่งบัญญัติไว้โดยเฉพาะ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ไม่ได้บัญญัติเรื่องลิสซิ่งไว้ด้วย จึงไม่ปรากฏคำจำกัดความของลิสซิ่ง จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีการค้า (ฉบับที่ ๕๓) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ระยะเวลาที่ให้เช่าทรัพย์สินและหลักเกณฑ์การคำนวณต้นทุนของทรัพย์สินที่ให้เช่าบางประการ ประกาศใช้บังคับกับการให้เช่าแบบลิสซิ่งฉบับแรก ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง เงื่อนไขการอนุญาตให้บริษัทเงินทุนประกอบกิจการให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่ง ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๔ ซึ่งการออกประกาศฉบับดังกล่าวของกระทรวงการคลังเป็นการออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ (๖) วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งในปัจจุบันได้ถูกยกเลิกไปตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๗ ก วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และปัจจุบันนี้ ประกาศกระทรวงการคลังดังกล่าวยังมีผลใช้บังคับเดิม โดยอาศัยบทบัญญัติมาตรา ๑๕๘ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ให้ประกาศกระทรวงการคลัง บรรดาที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับต่อไป เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

๔. ลักษณะในทางกฎหมายของธุรกิจลิสซิ่งตามกฎหมายไทย

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้บัญญัติหลักการเกี่ยวกับสัญญาลิสซิ่งไว้เป็นการเฉพาะ แม้จะมีลักษณะเหมือนกับสัญญาเช่าซื้อ แต่ก็มีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ทั้งไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสัญญาลิสซิ่งโดยตรง ซึ่งการบังคับใช้สัญญาลิสซิ่งในปัจจุบัน ศาลจะใช้บทบัญญัติลักษณะเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับในฐานะที่เป็นบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง และใช้หลักการตีความสัญญา ทำให้การตีความสัญญาลิสซิ่งมีข้อจำกัด และมีปัญหาในทางปฏิบัติ จึงสมควรกำหนดกรอบ หรือเงื่อนไขที่จำเป็นในการดำเนินการตามสัญญาลิสซิ่ง เพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจลิสซิ่งที่มีใช้สถาบันการเงินที่ไม่มีกฎหมายเฉพาะรองรับ

ธุรกิจลิสซิ่งตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อ และให้เช่าแบบลิสซิ่ง และหากผู้ประกอบการเป็นบริษัทเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ก็เป็นไปตาม พระราชบัญญัติบริษัทเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่อย่างไรก็ตาม ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและพระราชบัญญัติดังกล่าวดังกล่าวก็ได้ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการที่มีธนาคาร บริษัทเงินทุนบริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ดังนั้น จึงต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเช่าทรัพย์ เรื่อง บทนิยาม หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ให้เช่า หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เช่า ความระงับแห่งสัญญาเช่า ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ลักษณะของสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการเช่าทรัพย์

เช่าทรัพย์ คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ให้เช่า ตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้เช่า ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งชั่วระยะเวลาอันมีจำกัด และผู้เช่าตกลงจะให้ค่าเช่าเพื่อการนั้น (มาตรา ๕๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

ส่วนลักษณะธุรกรรมลิสซิ่งเป็นการให้เช่าทรัพย์สินของผู้ให้เช่าที่มีอยู่แล้ว หรือที่ผู้ให้เช่าจัดหามาให้ตามความประสงค์ของผู้เช่าโดยผู้เช่ามีวัตถุประสงค์จะใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินเพื่อการประกอบธุรกิจหรือการค้า โดยกรรมสิทธิ์เป็นของผู้ให้เช่าในขณะที่ผู้เช่ามีสิทธิใช้ทรัพย์สินตามระยะเวลาและค่าเช่าที่ตกลงกัน และเมื่อสิ้นสุดสัญญาสิทธิในการซื้อทรัพย์สินที่เช่าขึ้นอยู่กับข้อตกลงของผู้ให้เช่าและผู้เช่า จึงสามารถนำบทบัญญัติว่าด้วยเช่าทรัพย์มาใช้ แต่เป็นสัญญาเช่าที่มีข้อตกลงเพิ่มเติมโดยเมื่อสิ้นสุดสัญญาผู้ให้เช่าและผู้เช่าอาจตกลงกันให้ผู้เช่าเช่าทรัพย์ต่อไป ซื้อทรัพย์สินที่เช่าหรือส่งคือทรัพย์สินแก่ผู้ให้เช่า (อรรถวิรัช สุวรรณภักดี, ๒๕๕๑)

สัญญาเช่าซื้อ คือ สัญญาซึ่งเจ้าของทรัพย์สินที่เรียกว่า ผู้ให้เช่าซื้อเอาทรัพย์สินออกให้เช่าและให้ค้ำประกันว่าจะขายทรัพย์สินนั้น หรือให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่าซื้อ โดยเงื่อนไขว่าเมื่อผู้เช่าซื้อได้ชำระราคาเป็นจำนวนเงินครบตามจำนวนครั้งที่กำหนดไว้ในสัญญา สัญญาเช่าซื้อที่มีลักษณะดังนี้คือ

๑. เป็นสัญญาซึ่งเจ้าของทรัพย์สินนำสินทรัพย์ออกให้เช่า
๒. มีค้ำประกันของเจ้าของทรัพย์สินว่าจะขายหรือให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่าซื้อหากได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาครบถ้วนแล้ว

แบบของสัญญาเช่าซื้อ

สัญญาเช่าซื้อ ไม่ว่าจะเป็นการเช่าซื้อสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ก็ตาม กฎหมายได้กำหนดแบบของสัญญาเช่าซื้อไว้เหมือนกัน คือต้องทำเป็นหนังสือ มิฉะนั้นตกเป็นโมฆะ

ความระงับแห่งสัญญาเช่าซื้อ

ความระงับแห่งสัญญาเช่าซื้อ มีเหตุและวิธีที่จะทำสัญญาเช่าซื้อระงับโดยการบอกเลิกสัญญาของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งดังนี้

๑. โดยการบอกเลิกสัญญาของผู้เช่าซื้อ

ผู้เช่าซื้อที่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อในเวลาใดก็ได้ตามความประสงค์ โดยการส่งมอบทรัพย์สินกลับคืนให้แก่เจ้าของ

๒. โดยการบอกเลิกสัญญาของผู้ให้เช่าซื้อ มีสาเหตุ ๒ ประการคือ

(ก) เมื่อผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่จ่ายเงินสองคราวติด ๆ กัน แต่ถ้าเป็นการทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ผู้ให้เช่าซื้อจะบอกเลิกสัญญาได้เมื่อผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระค่าเช่าซื้อ ๓ งวดติดกัน และผู้ให้เช่าซื้อต้องมีหนังสือบอกกล่าวผู้เช่าซื้อให้ชำระราคาค่างวดที่ค้างชำระนั้นแล้ว แต่ผู้เช่าซื้อละเลยไม่ยอมปฏิบัติตามหนังสือบอกกล่าวภายในเวลาอย่างน้อย ๓๐ วันนับแต่วันที่ผู้เช่าซื้อได้รับหนังสือบอกกล่าวนั้น ผู้ให้เช่าซื้อที่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อได้กรณีสัญญาเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์

(ข) เมื่อผู้เช่าซื้อกระทำผิดสัญญาในข้อที่เป็นส่วนสำคัญ

อายุความ

อายุความในเรื่องสัญญาเช่าทรัพย์ มีดังนี้

๑. ผู้ให้เช่าฟ้องผู้เช่าเกี่ยวกับสัญญาเช่า มีกำหนดอายุความ ๖ เดือน นับแต่วันส่งคืนทรัพย์สินที่เช่า เช่น กรณีผู้เช่าไม่ดูแลสวนรักษาทรัพย์ ทำให้เกิดความเสียหาย เป็นต้น

๒. ฟ้องเรียกค่าเช่าจากผู้เช่าค้างชำระ มีกำหนดอายุความ ๕ ปี แต่ถ้าผู้ให้เช่าเป็นบุคคลจำพวกผู้ประกอบการธุรกิจให้เช่าสังหาริมทรัพย์ จะมีกำหนดอายุความ ๒ ปีเท่านั้น

๕. ธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่งกับสินค้าประเภทรถยนต์

การเช่าซื้อรถยนต์ เป็นธุรกิจที่นิยมกันมากขึ้นในปัจจุบัน หรือเรียกกันว่า การทำธุรกิจลิสซิ่ง หรือการเช่าซื้อหรือลิสซิ่ง เป็นการทำสัญญาที่ทำให้เราได้สินค้ามาก่อน เช่น รถจักรยานยนต์ รถยนต์ คอมพิวเตอร์ หรือเครื่องจักร มาใช้ในชีวิตประจำวันหรือเพื่อประกอบธุรกิจ โดยที่เรายังไม่ได้เป็นเจ้าของหรือมีกรรมสิทธิ์ในสินค้านั้น และไม่ต้องจ่ายเป็นก้อนใหญ่ในคราวเดียว แต่จะใช้วิธีค่อย ๆ ทายจ่ายตามที่ตกลงกันได้ ลักษณะของธุรกิจเกี่ยวกับรถยนต์ในปัจจุบัน แบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้

๑. ซื้อมาขาย (SALE) คือ สัญญาประเภทหนึ่ง ที่บุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่าผู้ขาย โอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งที่เรียกว่า ผู้ซื้อ โดยผู้ซื้อตกลงใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย เช่น ตกลงซื้อรถยนต์คันละ ๑ ล้านบาท เมื่อจ่ายเงิน ๑ ล้านบาทให้แก่เจ้าของ เจ้าของก็โอนรถยนต์คันนั้นให้ผู้ซื้อ แต่ก็มีบางกรณีคือโอนทรัพย์สินที่ให้แก่แล้ว อาจมีเงื่อนไขจ่ายค่าสินค้าเป็นงวดๆ ก็ได้ หรือในกรณีซื้อบ้าน เจ้าของบ้านโอนกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินให้แก่แล้ว ผู้ซื้อบ้านนำบ้านนั้นไปจำนองธนาคาร เพื่อกู้เงินจ่ายค่างวดบ้านและที่ดินให้แก่เจ้าของโครงการ และเจ้าของบ้านผ่อนเงินกู้กับธนาคารอีกทอดหนึ่ง

๒. เช่าทรัพย์สิน (Hire of Property หรือ Rent) เป็นสัญญาประเภทหนึ่งที่บุคคลหนึ่งเรียกว่าผู้ให้เช่าตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่งได้ใช้ หรือได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินอย่างหนึ่งอย่างใดตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยผู้เช่าต้องจ่ายค่าเช่าให้ผู้ให้เช่าตามที่ตกลงไว้ เช่น นาย ก. ให้นาย ข. เช่ารถยนต์เป็นเวลา ๗ วัน ตกลงค่าเช่ากันวันละ ๑,๐๐๐ บาท นาย ข. สามารถใช้รถยนต์นั้นได้ตามที่ตกลง หรือที่ทำเป็นธุรกิจคือกิจการให้เช่ารถยนต์ทั้งไทยทั้งหมด สำหรับการให้บริการรถแท็กซี่นั้น ผู้ใช้บริการรถแท็กซี่ไม่ใช่ผู้เช่า แต่เป็นการจ้าง ผู้ขับรถแท็กซี่เป็นผู้รับจ้าง ส่วนคนขับแท็กซี่อาจเป็นผู้เช่ารถจากเจ้าของรถแท็กซี่อีกทอดหนึ่ง ในปัจจุบันส่วนราชการหลายแห่งนิยมเช่ารถ ทั้งรถประจำตำแหน่ง และรถยนต์กลาง แทนการซื้อกันมาก ทั้งนี้ น่าจะเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่าการซื้อ

๓. เช่าซื้อ (Hire Purchase) คือ สัญญาที่เจ้าของทรัพย์สินเอาทรัพย์สินให้เช่า โดยมีข้อตกลงว่าจะขายทรัพย์สินนั้น หรือให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของผู้เช่า เมื่อผู้เช่าได้จ่ายเงินให้เจ้าของทรัพย์สินตามจำนวนงวดตามที่ตกลงกันไว้ เช่น เจ้าของรถยนต์ตกลงให้นาย ง. เช่าซื้อรถยนต์ โดยจะต้องจ่ายค่างวดให้ทุกเดือนตามที่ตกลงไว้จำนวนกี่เดือน เมื่อชำระเงินครบตามที่กำหนดไว้ ก็ตกลงจะไปโอนรถยนต์นั้นให้นาย ง. ต่อไป สำหรับการเช่าซื้อรถยนต์กันโดยทั่วไป หรือที่เรียกว่าการผ่อนรถนั้น ผู้เช่าหรือที่เรียกว่าผู้ซื้อรถ ไม่ได้ผ่อนกับผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายรถยนต์โดยตรง แต่ทำสัญญาเช่าซื้อ หรือผ่อนกับผู้ให้สินเชื่อ ซึ่งอาจจะเป็นบริษัทในเครือกับผู้ผลิตหรือจำหน่ายรถยนต์ก็ได้ ในการเช่าซื้อรถยนต์ เจ้าของรถตามที่ปรากฏในทะเบียนคือ บริษัทผู้ให้สินเชื่อหรือผู้ให้เช่าซื้อ เมื่อผ่อนชำระแล้วผู้ให้เช่าซื้อจึงจะโอนรถให้ผู้เช่าซื้อในภายหลัง

๔. ลีสซิ่ง (LEASING) ลีสซิ่งเป็นธุรกิจที่เพิ่งจะเริ่มรู้จักกันไม่นานนัก จะเป็นรูปแบบที่นำมาจากต่างประเทศ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องเอกเทศสัญญา มีบทบัญญัติเกี่ยวกับซื้อขาย แลกเปลี่ยนให้ เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ ฯลฯ แต่ยังไม่มียกเว้นเกี่ยวกับลีสซิ่งไว้เป็นการเฉพาะ โดยมีเงื่อนไขและข้อจำกัดตามที่ระบุในสัญญา และต้องชำระราคาตามที่กำหนดไว้

สัญญาลีสซิ่งรถยนต์มีรายละเอียดที่แตกต่างจากสัญญาเช่าทรัพย์สิน คือ

(ก) สัญญาลีสซิ่งส่วนมากจะมีข้อกำหนดว่า ถ้าเลิกสัญญาก่อนกำหนดจะต้องเสียค่าปรับตามที่กำหนดไว้ ยิ่งเลิกสัญญาเร็วขึ้นค่าปรับส่วนนี้ก็มากขึ้นตามส่วน โดยมากสัญญาลีสซิ่งจะมีระยะเวลาที่ยาวกว่าการเช่ารถธรรมดา เช่น กำหนดระยะเวลาตั้งแต่ ๒ ปีถึง ๔ ปี ซึ่งต่างจากการเช่ารถทั่วไปที่เป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ

(ข) อาจมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเมื่อสิ้นสุดสัญญา เช่น สิ้นสุดสัญญาต้องจ่ายค่าเสื่อมสภาพที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ เป็นต้นว่าไม่รักษารถทำให้มีรอยขีดข่วน หรือเสียหายมากกว่าที่ควรจะเป็น หรือต้องจ่ายค่าใช้รถที่มีระยะทางการใช้รถต่อเดือนเกินกว่าที่กำหนดไว้

(ค) เมื่อสัญญาเช่าสิ้นสุดลงส่วนมากจะมีข้อตกลงว่า ผู้เช่าแบบลีสซิ่งจะซื้อรถนั้นหรือไม่ก็ได้ เป็นทางเลือกของผู้เช่า ถ้าตกลงซื้อก็ต้องจ่ายค่ารถนั้นเพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่งตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาจากข้อกำหนดที่ว่า เมื่อสัญญาสิ้นสุดลงผู้เช่าจะซื้อรถนั้นหรือไม่ก็ได้ เป็นทางเลือกของผู้เช่าแบบลีสซิ่ง ซึ่งจะต่างกับสัญญาเช่าซื้อ เพราะสัญญาเช่าซื้อนั้นกำหนดไว้เลยว่ากรรมสิทธิ์จะตกเป็นของผู้เช่าซื้อเมื่อชำระครบ แต่สัญญาลีสซิ่งเปิดทางเลือกกว่าจะซื้อหรือไม่ก็ได้ หากซื้อก็จ่ายเงินเพิ่มตามที่กำหนด

หลักการสำคัญของสัญญาธุรกิจประเภทต่าง ๆ อาจสรุปได้ดังนี้

(ก) สัญญาซื้อขาย กรรมสิทธิ์โอนไปเป็นของผู้ซื้อ เมื่อจ่ายเงินค่าซื้อขาย เว้นแต่จะมีข้อตกลงผ่อนเป็นงวดๆ

(ข) สัญญาเช่าทรัพย์สิน กรรมสิทธิ์ทรัพย์สินเป็นของผู้ให้เช่า แต่ผู้เช่ามีสิทธิครอบครองหรือใช้สอยทรัพย์สินนั้น ตามกำหนดเวลาโดยจ่ายค่าเช่าให้ผู้ให้เช่า

(ค) สัญญาเช่าซื้อ ผู้เช่าซื้อได้ครอบครองทรัพย์สินและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สิน โดยจ่ายเงินให้ผู้ให้เช่าซื้อเป็นงวดๆ เมื่อครบงวดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตกเป็นของผู้เช่าซื้อ

(ง) สัญญาลีสซิ่ง ผู้เช่ามีสิทธิครอบครองทรัพย์สินและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สิน โดยจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายเดือน จะเลิกสัญญาก่อนก็ได้แต่เสียค่าปรับ เมื่อสิ้นสุดสัญญาผู้เช่าจะซื้อทรัพย์สินนั้นหรือไม่ก็ได้เป็นทางเลือกของผู้เช่า หากตกลงซื้อทรัพย์สินจะต้องจ่ายเงินเพิ่มอีกส่วนหนึ่ง (สกล หาญสุทธีวารินทร์, ๒๕๔๘)

๖. ประเภทสัญญาของลีสซิ่ง

สัญญาเช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่งนั้นมีอยู่หลายประเภท แม้ความนิยมในการใช้ในแต่ละประเภทและผลของสัญญาลีสซิ่งแต่ละประเภทจะแตกต่างกันก็ตาม (รองศาสตราจารย์ ดร.จำปี โสคติพันธุ์, ๒๕๔๗) ปัจจุบันสามารถแบ่งประเภทของสัญญาลีสซิ่งได้ดังนี้

๑. การเช่าทางการเงิน หรือเช่าทรัพย์สินประเภททุน (financial lease) เป็นสัญญาที่ผู้ให้เช่าหรือบริษัทเงินทุนสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้เช่าโดยหาผู้จำหน่ายสินค้าทุนไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์มาให้ผู้เช่าเลือก แล้วผู้ให้เช่าหรือบริษัทเงินทุนจัดซื้อจากผู้จำหน่ายแล้วมาให้ผู้เช่าหรือผู้ประกอบการทางธุรกิจได้ใช้ประโยชน์ชั่วระยะเวลาที่กำหนดและผู้เช่าหรือผู้ประกอบการทางธุรกิจชำระราคาค่าเช่าเป็นระยะ ๆ โดยเมื่อครบกำหนดระยะเวลาเช่า ผู้เช่าผู้ประกอบการทางธุรกิจมีสิทธิที่จะเลือกว่าจะซื้อทรัพย์สินนี้หรือไม่ก็ได้ ถ้าเลือกที่จะซื้อก็ต้องชำระราคาส่วนที่เหลือที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว

๒. การเช่าดำเนินงาน (operating lease) เป็นสัญญาที่ผู้ให้เช่า ให้เช่าทรัพย์สินที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานหลาย ๆ อย่างที่เกี่ยวข้องกัน โดยให้ผู้เช่ามีสิทธิใช้ทรัพย์สินได้ และผู้เช่าสามารถบอกเลิกสัญญาได้เมื่อไม่มีความจำเป็นต้องใช้ทรัพย์สินนั้นต่อไป หรือเห็นว่าทรัพย์สินหมดประโยชน์ เป็นลักษณะของการเช่าที่ผู้เช่าไม่มุ่งหวังกรรมสิทธิ์

๓. การเช่าแบบขายแล้วเช่าคืน (lease back) เป็นสัญญาซึ่งเจ้าของขายทรัพย์สินของตนเองให้กับบริษัทลีสซิ่ง โดยบริษัทลีสซิ่งชำระราคาทรัพย์สินแล้ว พร้อม ๆ กันนั้นก็นำทรัพย์สินนั้นเองให้ผู้ขายได้ใช้ประโยชน์ ผู้ขายก็จะกลายเป็นผู้ใช้ทรัพย์สิน แต่ในนิติสัมพันธ์แบบนี้ผู้ให้เช่าไม่มีความผูกพันหรือหนี้ใด ๆ เกี่ยวกับคุณสมบัติของทรัพย์สินหรือของการปฏิบัติการชำระหนี้ที่เกี่ยวกับตัวทรัพย์สิน

๗. ประเภทการทำธุรกิจแบบลิสซิ่ง

การทำธุรกิจลิสซิ่งในประเทศไทยสามารถแบ่งธุรกิจได้เป็น ๕ ประเภท ดังนี้

๑. Commercial Leasing หมายถึง การให้บริการเช่าสินทรัพย์ทุกประเภทสำหรับผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลที่มีความต้องการจะใช้สินทรัพย์นั้น ๆ ทั้งรถยนต์ เครื่องจักรอุปกรณ์การผลิต อุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องใช้สำนักงาน และสินเชื่อสินค้าคงคลัง

๒. Fleeting Leasing หมายถึง การให้บริการเช่ายานพาหนะ ประเภทรถยนต์ที่ทำให้ผู้เช่าปลอดภาระการผูกพันในการเช่าทรัพย์สินที่เช่า อาทิ ภาระที่เป็นเจ้าของ ภาระในการผ่อนชำระ ภาระการบำรุงรักษา ภาระในการทำประกันภัย และภาระในการจอดและต่อทะเบียนรถยนต์ ซึ่งส่วนมากบริษัทลิสซิ่งพวกนี้มักจับลูกค้ากลุ่มบริษัทที่ใช้รถยนต์จำนวนมาก ๆ โดยบริษัทลิสซิ่งจะเข้าไปจัดซื้อรถยนต์ไปจนถึงการรับรถยนต์ที่เช่าคืน และขายรถยนต์ที่เช่าเมื่อหมดอายุสัญญา

๓. Factoring Leasing หมายถึง การปล่อยสินเชื่อเพื่อการพาณิชย์ในระยะสั้นและระยะกลางให้กับผู้ประกอบการธุรกิจและอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน ซึ่งจะเริ่มด้วยการหาวัตถุดิบไปสู่กระบวนการผลิตและการจำหน่าย โดยการทำสินเชื่อแพคตอริงนั้น จะมีกระบวนการเริ่มด้วยการเข้าไปซื้อสิทธิและโอนสิทธิหนี้การค้าเมื่อมีผู้ต้องการขาย คือเป็นการซื้อจดสัญญาการค้าจากรูทกรรมที่มีการตกลงว่าจะจ่ายหรือชำระกัน การทำธุรกิจแพคตอริงนี้มีไม่มากนัก เนื่องจากมีความเสี่ยง และฐานะของลูกค้าเปลี่ยนแปลงได้บ่อย อีกทั้งปัจจัยแวดล้อมภายนอกยังมีอิทธิพลกระทบได้ตลอดเวลา แม้จะมีการวิเคราะห์กันแล้วก็ตาม และที่สำคัญความต้องการสินเชื่อแพคตอริงมีไม่มากนัก

๔. Hire Purchase เป็นการทำการเช่าซื้อสินทรัพย์ ส่วนใหญ่จะมีการกำหนดระยะเวลาเช่าซื้อไว้ตั้งแต่ ๑๒ เดือนจนถึง ๔๘ เดือน โดยในสัญญาจะระบุการผ่อนชำระเป็นรายเดือนบวกกับอัตราดอกเบี้ยต่อปี และจะกำหนดว่าเมื่อถึงกำหนดแล้ว ผู้เช่าซื้อจะต้องโอนกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ไปก็คือการผ่อนชำระจนครบ และกรรมสิทธิ์ตกเป็นของผู้เช่าซื้อ การเช่าซื้อสินทรัพย์นั้นส่วนใหญ่บริษัทลิสซิ่งจะเน้นการปล่อยสินเชื่อรถยนต์ บางบริษัทอนุมัติสินเชื่อสำหรับรถยนต์ใหม่เท่านั้น แต่บางบริษัทจะปล่อยสินเชื่อเฉพาะรถยนต์มือสองซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าเป็นเท่าตัว แต่ในขณะเดียวกันก็มีความเสี่ยงควบคู่กันด้วย

๕. Rent a Car การเช่ารถยนต์เพื่อใช้เป็นพาหนะ ในการทำสัญญาเช่ารถยนต์สามารถเช่าเป็นรายวัน รายเดือน รายปี เงื่อนไขการชำระค่าเช่าขึ้นอยู่กับข้อตกลงในสัญญาเช่าและระยะเวลาการเช่า

๘. ขั้นตอนการเช่าซื้อแบบลิสซิ่ง

ขั้นตอนการเช่าซื้อจะมีผู้เกี่ยวข้อง ๓ ฝ่าย คือ ลูกค้าผู้ที่มาเช่าซื้อ (Prospective Hire) เจ้าของสินค้าหรือผู้มาติดต่อ (Dealer) และบริษัทการเงิน (Finance) โดยสัญญาเช่าซื้อทำขึ้นระหว่างลูกค้า (ผู้เช่าซื้อ) กับบริษัทการเงิน (ผู้ให้เช่าซื้อ) โดยสรุปได้ดังนี้

๑. ผู้เช่าซื้อชำระมูลค่าสินค้าบางส่วน (Down Payment) ให้แก่ผู้ขายสินค้า
๒. ผู้ขายสินค้าจะแจ้งเพื่อทำสัญญาเช่าซื้อกับบริษัทธุรกิจเช่าซื้อโดยที่ลูกหนี้สินเชื่อเช่าซื้อคือ ลูกค้าสินเชื่อเช่าซื้อ
๓. บริษัทธุรกิจเช่าซื้อจะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เช่าซื้อ เพื่อตกลงทำสัญญาเช่าซื้อ

๔. บริษัทจะเป็นผู้ชำระค่าสินค้าที่เหลือให้กับผู้ขายสินค้า จากนั้นสภาพหนี้จะตกอยู่กับผู้เช่าซื้อทันที โดยเจ้าหนี้คือบริษัทธุรกิจเช่าซื้อหรือลิสซิ่ง

๕. บริษัทธุรกิจเช่าซื้อจะบังคับให้ผู้เช่าซื้อทำประกันอุบัติเหตุกับบริษัทประกันภัย โดยผู้เช่าซื้อชำระค่าเบี้ยประกันเอง การกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อลดความเสี่ยงของบริษัท เพราะตราใบที่ผู้เช่าซื้อยังชำระหนี้ไม่ครบตามจำนวน กรรมสิทธิ์ในสินค้ายังคงเป็นของบริษัทธุรกิจเช่าซื้ออยู่เสมอ

๖. ขั้นตอนสุดท้ายคือ การผ่อนชำระหนี้ของผู้เช่าซื้อกับบริษัทธุรกิจเช่าซื้อตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ บริษัทผู้ให้เช่าซื้อส่วนใหญ่จะมีพนักงานของบริษัทไว้ประจำที่บริษัทเจ้าของสินค้า เมื่อมีลูกค้ามาซื้อสินค้า จะได้ทำสัญญาเช่าซื้อทันที ซึ่งสัญญานี้ยังไม่ได้รับอนุมัติจนกว่าจะผ่านการตรวจสอบสินเชื่อก่อน โดยปกติแล้วผู้เช่าซื้อจะต้องจ่ายเงินล่วงหน้า (Down Payment) ไว้ก่อนประมาณ ร้อยละ ๒๐-๓๐ ส่วนที่เหลือพร้อมด้วยดอกเบี้ยจะทยอยจ่ายเป็นงวดๆตามระยะเวลาที่ตกลงไว้ในสัญญา เมื่อผู้เช่าซื้อชำระเงินค่างวดครบทุกงวดตามสัญญาแล้ว กรรมสิทธิ์ในสินค้าตามสัญญาเช่าซื้อจะโอนเป็นของผู้เช่าซื้อทันที นอกจากนี้แล้วบริษัทผู้ให้เช่าซื้อบางแห่งอาจบังคับให้ผู้เช่าซื้อจะต้องทำประกันภัยสำหรับสินค้าที่เช่าซื้อ โดยผู้รับผลประโยชน์คือบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ

๙. บทสรุป

เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีการบัญญัติเกี่ยวกับสัญญาลิสซิ่งไว้โดยเฉพาะ แต่การทำสัญญาลิสซิ่งก็สามารถกระทำได้ตามหลักเสรีภาพในเรื่องของการทำสัญญา อีกทั้งผู้ประกอบการให้เช่าซื้อก็ได้หันมาทำลิสซิ่งกันมากขึ้น โดยเฉพาะในการทำสัญญาลิสซิ่งรถยนต์แทนการทำสัญญาเช่าซื้อ เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับผู้ประกอบการลิสซิ่งตามประกาศของกระทรวงการคลัง และประกาศของกรมสรรพากรไม่ได้กำหนดรูปแบบของธุรกิจลิสซิ่ง ดังนั้นการปรับใช้หลักกฎหมายเกี่ยวกับลิสซิ่งจึงต้องพิจารณาจากข้อตกลงในสัญญาตามหลักทั่วไปว่าด้วยนิติกรรมสัญญา และหนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อีกทั้งรัฐธรรมนูญของไทยฉบับก่อน ๆ ยังบัญญัติสิทธิของผู้บริโภคไว้ในการคุ้มครองเพื่อให้เกิดความยุติธรรมของการทำสัญญา อีกทั้งการทำสัญญาลิสซิ่งในปัจจุบันมักจะทำในรูปแบบของสัญญาสำเร็จรูปที่มีข้อตกลงที่มีข้อความที่ไม่เอาเปรียบผู้บริโภคเกินสมควร ดังนั้นสาระสำคัญของตัวสัญญาเป็นสิ่งที่ประชาชนควรจะได้รับรู้ก่อนที่จะลงมือทำสัญญา ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายมากมายที่มาคุ้มครองในเรื่องนี้ แต่ทั้งนี้ผู้บริโภคเองก็จำเป็นที่จะต้องระมัดระวัง ในการซื้อ ตรวจสอบให้ละเอียด ถี่ถ้วน มีความรอบคอบ โดยเฉพาะการจดสัญญากันก็ควรอ่านรายละเอียดให้ครบถ้วน มีลายเซ็นให้เรียบร้อย ควรตรวจสอบสินค้าที่ได้มาด้วยทุกครั้ง หรือกรณีอื่น ๆ ให้เก็บหลักฐานของสัญญาหรือใบเสร็จ เพื่อเป็นหลักฐานในกรณีที่เสียหาย ชำรุด หรือมีปัญหาภายหลังนั่นเอง หากรู้ว่าตนเองถูกละเมิดสิทธิผู้บริโภค ก็ควรแจ้งไปยังสถานที่ๆ คอยให้การช่วยเหลือในเรื่องนี้ ไม่ปล่อยให้ผู้ประกอบการหลอกลวงผู้บริโภครายอื่น ๆ ได้อีก

บรรณานุกรม

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ๒๕๕๗, วิชากฎหมาย เรื่อง สัญญาเช่าทรัพย์สิน
เช่าซื้อ, สืบค้นเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗, เข้าถึงจาก
<http://life.cpru.ac.th/E%20leaning/01%20Business%20Law/%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%202.htm>

คณะวิชาการ, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ เอกเทศสัญญา ลักษณะ ๔ เช่า
ทรัพย์สิน, หน้า ๑๔๐, ห้างหุ้นส่วน จำกัด พิมพ์อักษร : กรุงเทพฯ

รองศาสตราจารย์ ดร.จำปี โสทธิพันธุ์, กันยายน ๒๕๔๗, คำอธิบายกฎหมายลักษณะเช่า
ทรัพย์สิน-เช่าซื้อ, บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด : กรุงเทพฯ, พิมพ์ครั้งที่ ๒ : กันยายน ๒๕๔๗

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๑๕ ก วันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๑,
พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๐๘ ตอนที่ ๒๑๘ วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ.
๒๕๓๔, ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง เงื่อนไขในการอนุญาตให้บริษัทเงินทุนประกอบกิจการให้เช่า
ทรัพย์สินแบบลิสซิ่ง, ประกาศ ณ วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๓๔,

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม ๑๑๑ ตอนพิเศษ ๒๖๙ วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ.
๒๕๓๗, ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง เงื่อนไขในการอนุญาตให้บริษัทเงินทุนประกอบกิจการให้เช่า
ทรัพย์สินแบบลิสซิ่ง (ฉบับที่ ๒), ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๗,

สกล หาญสุทธีวารินทร์, ๒๕๔๘, คอลัมน์ คลื่นความคิด มติชนรายวัน วันที่ ๑๑ พฤษภาคม
พ.ศ. ๒๕๔๘ ปีที่ ๒๘ ฉบับที่ ๙๙๒๓

อรรถวิเศษ สุวรรณภักดี, ๒๕๕๑, โครงการวิจัย เรื่อง แนวทางและรูปแบบของกฎหมายเพื่อ
การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน, เอกสารประกอบการศึกษาลักสูตร
การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๕๑